

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului : Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. " " " pe 1/2 an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor : Pentru publicațiunile oficioase, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Corespondințele sînt a se adresa redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
--	--	---

Câte-va cuvinte despre om, viață, epocile etății, constituție, temperament și moarte.

(Urmare)

1. *Epoca sau etatea copilăriei.* Copilul prin naștere trece dintr'un element la altul. Copilul născut oferă o însemnată activitate a tuturor funcțiunilor de nutrițiune, circulația sîngelui intră în o activitate mare, și ochii îndată se deschid la lumină în momentul eșirei sale în lume; pe când cea mai mare parte din animale se nasc cu ochii închiși.

Circulația sîngelui la nou-născuți este mult mai mare decît la un adult, asemenea și resuflarea este mai repede.

Mărimea copilului nou născut este de 45 de centimetri, însă sînt unii și mai mici; crește apoi în continu pînă la etatea de 25 de ani, și de la aceasta etate începe a se îngroșa și în cele din urmă a se gârbovi (cocoșa). Unii oameni sînt înalți alții sînt mai mici. Așa în Hilli în America se află nise oameni foarte înalți, dar înălțimea lor nu trece peste 1 m. tru 95 cm. Chiar la noi în Europa se găsesc oameni foarte înalți; așa spre exemplu, în anul 1735 a trăit în Rouen (în Franța) un om înalt de 2 metri și 25 cm.; și tot în același timp era în Paris un Flandez înalt de 2 metri și 10 cm. În muzeul zoologic din Londra se află scheletul unui Irlandez înalt de 2 metri și 25 cm.; dar este de notat, că acești oameni foarte înalți nu trăiesc mult și sînt de o constituție foarte slabă.

Așa dar după cum natura produce oameni înalți de o mărime extraordinară, produce și oameni mici (pitici).

Între piticii vestiți care au existat, vom cita pe celebrul Bébé, piticul favorit al regelui Stanislau din Polonia; scheletul acestui pitic se află în muzeul anatomic din Paris.

Acest Bébé, când s'a născut, cântărea numai un fund (litra), gura lui era așa de mică, încât a

trebuit să sugă țîță dela o capră; la 6 ani mărimea lui era numai de 5 policări (15 cm.)

Deși a primit o educațiune foarte bună, inteligența sa tot n'a putut să se desvolte bine, și n'a putut nici odată ceti, pe când pasiunile lui erau prea vii, precum: gelosia, necazul și altele. La etatea de 14 ani era numai de mărimea de 10 policări și 9 linii, adică abea ca un copil mic; aceasta era etatea lui cea mai strălucită, de atunci încolo a început a se îmbătrîni și la 16 ani a fost bătrîn cu toate semnele de decrepitudine, la 22 de ani a murit de adînci bătrînețe. Această scurtîime a vieții s'a observat la toți piticii.

Marele exploratoriu Stanley ne spune în opera sa „Întunecimele Africii“, că a dat peste o mulțime de sate, unde erau numai pitici.

2. *Epoca sau etatea tinereței.* Această epocă ține dela 16 pînă la 21 de ani pentru partea bărbătească, și dela 14—18 ani pentru partea femească. În această etate la ambele sexe se desvoltă organele sexuale (organele de reproducerea speciei); adică atît la partea femească cît și la cea bărbătească aceste organe sînt în stare de a reproduce ființa. În acest timp creșterea își urmează drumul ei și vocea se îngroasă. Boalele sînt mai puține, fiind că resistă contra lor puterea juneții. În această etate a omului toate pasiunile se desvoltă foarte mult, de aceea dar trebuie foarte bine supraveghiați de aproape tinerii, căci din aceste cauze decurge o mulțime de boale și nenorociri pentru întreaga lor viață.

3. *Epoca maturității sau a bărbăției.* Această epocă începe dela 21 și ține pînă la 60 de ani pentru bărbați și dela 18 pînă la 50 de ani pentru femei. În această epocă omul și toate țesăturile corpului cresc, și facultățile intelectuale capătă desvoltarea lor completă. Omul se întărește mai bine și judecă mai conșciențios. În această perioadă omul este foarte activ pe când cele mai multe funcțiuni

încep a pierde din energia lor, înclinând spre bătrânețe.

4. *Epoca sau etatea bătrâneții.* Această epocă începe dela 60 de ani și durează până când omul moare. Bătrânul și-a împlinit misiunea sa, el trăește o viață individuală, el este mort în viața speciei. Bătrânețea este actul cel din urmă al acestei drame care o numim viață.

Foarte puțini oameni ajung la o bătrânețe înaintată, fiind că necumpătarea lor în plăceri și pasiuni le scurtează viața. Facultățile de generație pier cu totul la ambele sexe. Fața se slăbește și se sbârcește, părul se albește de tot, dinții la mulți le cad cu totul, digestiunea (mistuirea) se face mai anevoie, circulația devine mai slabă, asemenea și vederea se slăbește. Facultățile morale și intelectuale se slăbesc și memoria începe a se pierde; vine în aceea stare ce se zice mințea copilărească. Talea începe a se micșora aproape cu 7 centimetri, asemenea pierde și din greutatea sa cu 6—7 klgr. căloana vertebrală (șira spinării) se încovoae, prin urmare oasele scad și corpul are cea mai tristă înfățișare.

Am zis că omul în această etate pierde din greutatea sa, adică slăbește corpul, însă slăbirea naturală a corpului nu începe tocmai la bătrânețe, ci mult mai înainte, adică pe la etatea de 45—50 de ani. După ce omul a ajuns la desvoltarea perfectă a tuturor facultăților sale, începe a se îngrășa. Această îngrășare este cel dintâiu paș al lui către bătrânețe și descrescerea corpului. Prin grăsime omul nu câștigă nimic în putere, din contră, corpul poartă o masă de grăsime ce nu-i servă la nimica.

Lungimea vieții omului depinde dela climă; în climatele reci omul trăește mai mult decât în climatele calde. Lungimea vieții este în relațiune intimă cu timpul, ce întrebuințează o ființă organică în creșterea și desvoltarea sa. Așa dar cu cât acest timp este mai lung, cu atât este mai lungă existența omului; și din contră, cu cât desvoltarea corpului urmează mai curând, cu atât ajunge moartea mai curând. — Moartea dar merge imediat în urmele vieții și creșterii. Împreună cu oara născerii începe și oara morții, zice un mare naturalist. Oamenii căsătoriți trăesc mai mult decât cei necăsătoriți.

Asemenea este știut, că femeile trăesc mai mult decât bărbații.

Cu toate că omul este lăsat de la natură a trăi mult, după cum am zis mai sus, depinde dela desvoltarea corpului, dar cu toate aceasta s'a văzut atât oameni, care au trăit foarte puțin, cum și oameni, care au trăit foarte sănătoși și au ajuns la adânci bătrânețe; aceste exemple nu sânt rari, chiar și în timpul nostru se ved o mulțime de cazuri de viață lungă. Toți acești oameni, care au ajuns la adânci bătrânețe au fost aceia, care au dus o viață liniștită și cumpetată întru toate.

Aci vom da numele câtorva oameni, care au ajuns la adânci bătrânețe:

Ioan Bob, episcopul Făgărașului, născut la anul 1739 a murit la 1830. de 91 de ani. Acest bărbat a trăit foarte cumpătat. — Samuil Vulcan, episcopul Oradei, născut la 1. August 1758, a murit la 25 Decembre 1839 de 81 ani, acest om era foarte activ și de un temperament vesel. — Pătruț Țarcu, născut la 1539, a murit în etate de 185 de ani; el a dus o viață foarte regulată, se scula în totdeauna înainte de răsărirea soarelui. El vedea bine și umbla bine; și a murit în anul 1724 în satul Chevereșul-Mare (în Bănat).

În Brețcu (Transilvania) a murit la anul 1829. goșmanul (epitropul) bisericei românești în etate de 121 de ani.

Constantin Diaconoviciu Loga, născut la 1. Noemvre 1770 în Caransebeș (Bănat), a murit la 12 Noemvre 1850 în etate de 80 de ani. — Ioan Popasu, episcopul Caransebeșului, s'a născut la 8. Decemvre 1808 și a murit la 5. Februarie 1889, în etate de 81 de ani. — Canonicul Ioan Fekete-Negrut din Gherla, s'a născut la 27 Ianuarie 1817 și a murit la 4 Decembre 1888 în etate de 71 de ani; și alte mulțime de cazuri, care nu este locul a le însemna aci pe toate.

Regulele igienice ale bătrânețelor sânt:

Să se ferească cât se poate de lucruri prea obositoare ale corpului; asemenea să se ferească de schimbările repezi ale temperaturii (frig seau prea multă căldură). Camera de locuit să fie potrivit încălzită în timpul ernoii, luminoasă și aerisată. Bătrânii să nu se silească la lucrări intelectuale, adică, să scrie și să cetească potrivit și nici o dată prea mult.

Stomachul trebuc bine păzit și să nu fie nică odată prea mult încărcat cu mâncări grele, care nu pot fi mistuite; să nu se culce nică odată deloc după mâncare, ci să facă mică preumblări și pe urmă să se culce, și în fine a face cel puțin câte o bae pe fie-care săptămână.

Constituțiunea este forma generală a corpului cu care se nasce individul. Constituția este dar gradul mai mult seau mai puțin de energie și de forță a economiei noastre către lumea externă.

Constituția se împarte în două: în constituție tare seau forte și în constituție slabă.

Constituția forte, este rezultatul funcțiunelor regulate, care se manifestă în afară printr'o parte a corpului numită și constituțiunea atletică. Constituția forte luptă contra tuturor greutăților și boalelor fără a dobori lesne pe om.

Constituția slabă, este contrariul celei forte, fiind că rezistența este mică față de influențele vătămătoare. Constituțiile slabe nu pot lupta contra boalei; astfel că în timp de epidemie persoanele de constituție slabă cad cele dintâiu.

În constituție se resumă temperamentul și ereditatea.

Temperament se numește expresiunea acțiunii predominante a unuia din marile aparate funcționale ale organismului, asupra tuturor celorlalte, de a fi compatibile cu sănătatea.

Haller zice că: „Temperamentele sânt diferențele între oameni, compatibile cu conservarea sănătății și a vieții. Temperamentele pot fi din naștere, seau câștigate prin influența organismelor“.

Temperamentele se împart în patru părți: 1. *temperamentul sanguin* (seau sângios); 2. *temperamentul nervos*; 3. *temperamentul limfatic* și 4. *temperamentul bilos*.

(Va urma.)

O vorbă ca între frați.

Caransebeș, în 7/19. Martie 1891.

Armonia și bunăînțelegere sânt condițiuni esențiale pentru dezvoltarea și progresul unei națiuni. Acolo unde acestea lipsesc, orice activitate onestă și chiar intensivă rămâne fără spor, ba de multe ori zădarnică.

Astfelu fiind cred că a sosit timpul să întrebăm pe frații noștri uniți, până când vor mai continua cu agitațiunile lor pentru unire?

Nu ved dânsii, că pentru prețul unui proselitism neînsemnat, ați discorde în frați de același sânge?

Nu ved dânsii, că modul lor de a agita nu conduce de cât numai la demoralizarea poporului?

O vorbă n'ar merita să piardă cineva, când acțiunea lor nu ar avea altă țintă decât convingerea. Ei! dar uniții știu bine că Românul nu-și lasă legea strămoșască cu una cu două; de aceea caută prin seducere a captiva proseliți! Băjbăe comunele noastre de agitatori, cari cu vorbe deșerte, cu promisiuni irealisabile, *printr'un feliu de reclamă de panoramele de tîrg ambulante* îndeamnă creștinii noștri a trece la unire.

Treceți la s. unire li-se zice; aici căpătați biserică și școală, ear preotului nu aveți a-i plăti, decât câte 50 sau 60 cr. și învățătorului cel mult numai 5% după florinul de dare; pe lângă aceasta din biserică și școala neunită căpătați jumătate! Treceți la s. unire că atunci numai aveți a face robote, ear dările comunale și ale statului vi se vor reduce!

Nu mai stareți pe gânduri! treceți la s. unire, căci atunci vă faceți neam cu împăratul, carele e de legea noastră! Numai interzicereți, treceți la s. unire, căci aceasta este legea adevărată a Românului! etc.

Ear atunci, când ved că cu atari vorbe nu pot reuși, mai iau refugiul și la terorizare și trimit oamenilor epistole anonime, prin care îi amenință, că *deacă nu se vor uni li se va pune foc*.

În chipul acesta s'a făcut proselitismul la *Macovisce*, despre care s'au scris atâtea laude în Nr. 9 și 10 ai foaii „Unirea“ din Blaj.

Facă ce se constată din acte oficiale:

Vineri în 23 Noemvrie 1890 au venit la ppviterul Bisericii-Albe preotul din *Macovisce* dimpreună cu învățătorul de acolo și i-au spus, că din cauza speselor cultului s'au escat în comună tulburări religioase, anume că mai mulți credincioși de ai noștri din *Macovisce* s'au dus la preotul gr. cat. din *Iladia*, *Octavian Madincea*, spre a se uni, *deacă la gr. catholicism vor avea mai puține spese de cult*.

În urmarea aceasta protopresviterul a eșit în fața locului unde a cercetat starea lucrului *Duminecă* și *Luni*, în 25 și 26 Noemvrie a. tr., și a aflat că mai mulți credincioși de ai noștri, parte capi de familie, au fost uniți în 18. și alții în 21. Noemvrie la numitul preot din *Iladia* împărțându-i, că dânsii vreau să se unească, *dacă la uniți vor avea mai puține sarcini*.

La aceasta preotul unit li-a promis, că dacă se unesc mai mult de jumătate, atunci uniții le fac „gratis“ biserică și școală, la preotul unit plătesc 60 cr. la an, eară pentru învățătoriu 5% după florinul de dare, apoi *mai capătă și partea cuvenită dela biserică și școala greco-orientală; și li se vor micșora și dările publice*.

Auzind oamenii aceste promisiuni s'au dechierat de mulțămii și preotul unit, *după metoda lui cea mai nouă, a jurat pe oameni*. Partea cea mai mare s'au supus jurământului, eară cei mai cu minte nu. Cei mai mulți nu știu pe ce au jurat, zic c'au jurat să fie *uniți*.

Nu mai după ce au venit dela preotul unit, oamenii s'au dus la preotul lor gr. or. și au cerut atestat de trecere sub cuvânt, că la *uniți nu trebuie se plătească atâtea spese*.

Protopresviterul a mai aflat că vre-o 4 indivizi umblă din casă în casă și cu felin de promisiuni amăgesc oamenii de a trece la unire, eară pe cei-ce nu-i pot câștiga cu momelile deșerte, îi *amenință*.

Astfelu s'a întemplat, că doi oameni de frunte, statornici în credința noastră, au căpătat epistole anonime, că *dacă nu se vor uni, în mai mulți ani unul după altul vor fi aprinși, până ce vor fi nimiciți cu totul*.

Femeile deasemenea numai terorizate se însinué la unire.

Unui fost epitrop în *Macovisce* i-s'a promis că va fi cantor și învățătoriu — firesce fără ca să aibă calificăciunea de învățătoriu.

Pe atari învățători necalificați greco-catolicii îi plătesc câte cu 105 fl. la an, demoralizând în modul acesta poporul nostru, carele zice că, *dacă pot uniți să aibe dascăl cu 105 de florini, de ce se nu avem și noi?*

Astfelu sânt învățătorii greco-calolicii din *Mercina* și din *Iladia*, fără nici o calificăciune.

Causa din *Macovisce* de altcum este în pertractare la autoritățile competente.

Ei bine, așa se face educațiunea poporului? prin corupțiune și terorizare? Poporul nostru este bun și docil. Ușor îl poate cineva seduce, mai cu seamă când îl apasă vre un necaz. Ține însă bine minte și scie scoate severă morală atunci, când după amăgire a ajuns la cunoștința adevărului.

În anul 1887 cu ocaziunea unei înmormântări unite, sevrișite cu forța în cimiteriul nostru din Oravița-Montana, frații noștri uniți ziceau cu drept cuvânt, că nu este bine să ne certăm pentru o palmă de pământ.

Incidentul nu-l provocasem noi și să nu uităm, sânt forme și legi, cari și într frați trebuie respectate. Noi am privit în cuvintele sentimentale de atunci un bun simptom și credeam, că vor înceta agitațiunile contra sfintei noastre biserici. Ne-am înșelat! Ele iau dimensiuni tot mai estinse! Ori-ce momente în comunele noastre, frații uniți le exploatează pentru a face proselitism mai cu seama atunci, când e vorba de ameliorarea stărei preoției și a învățătorimei.

Primesc fără nici un criteriu ori-ce element sub cuvântul: „pe celce vine la mine nu-l voiu scoate afară.“ Așa ar fi dacă motivul ar fi convingerea. Aci însă este vorba de seducere. Așa se face educațiunea poporului? Este permis a o încredința unui bărbat, carele la noi pentru multele sale păcate a a fost de repetite ori suspendat, cum s'a întâmplat într'o comună în ppresviteratul Caransebeșului unde a fost primit, fără a fi fost respectate formele legale, de preot unit unul carele a dimisionat de preot gr. or.

Fără nici un comentariu publicăm testimoniu de conduită al acestuia, dat de comitetul parochial din respectiva comună la cererea expresă dtto 16. Octomvrie 1888. Nr. 196. a protopresviterului gr. cat. din Vermeș pe baza rescriptului consistorial din Logoj dtto 11. Octomvrie st. n. 1888. Nr. 1817. El ilustrează destul de clar procedura fraților uniți. Eatăl:

Atestat

„În puterea căruia subscriși conscientios adevărim cumcă preotul fără parochie . . . . . din . . . . . în timpul cât a funcționat ca preot în comuna noastră, a avut o purtare morală foarte rea, ear în împlinirea agendelor împreunate cu acest oficiu n'a fost numai neglijent, ci și nesubordinat auctorităților sale precum se vede din cele ce urmează:

1. „În anul 1863. a fost suspendat din partea episcopului gr. ort. sârbesc Emilian Chengelaț din Verșeț pentru neîmplinirea oficiului său până la anul 1865.

2. „Conform ordinațiunei protopresviterale dtto 23. Octomvrie Nr. 332. ex 1866. a fost suspendat pentru neîmplinirea oficiului.

3. „În anul 1867. conform ordinațiunei Ven. Consistoriu din Caransebeș dtto 20. Faur Nr. 220.

„a fost earășî suspendat pentru neîmplinirea oficiului și a agendelor oficioase.

4. „În anul 1871. fiind că a tractat brutal cu parochienii săi din partea Ven. Consistoriu sub Nr. 830. B. s'a incuviințat lui Petru Geolofă et consoții din . . . . . a trece la parochia din . . . . . ca preotul de acolo să le îmlinească lipsele lor sufletesci.

5. „Pe baza ord. prea ou. oficiu ppresviteral dtto 27. Ianuarie Nr. 32. ex 1873. a fost suspendat pentru neîmplinirea oficiului și a agendelor împreunate cu acest oficiu.

6. „Amesurat ord. Ven. Consistoriu din 10. Maiu Nr. 461. ex 1876. li s'au dat de nou voie la alți 11 locuitori din comuna . . . . . pentru de a trece la parochia din . . . . . ca preotul de acolo să le îmlinească toate lipsele lor sufletesci, fiindcă preotul . . . . . earășî a tractat brutal cu dênșil.

7. „În anul 1877 au acusat pre unii debitori de ai fondului școlariu la județul reg. fără de scirea epitropiei, comitetului parochial precum și fără de incuviințarea Ven. Consistoriu din Caransebeș, numai din ură personală și din cauza aceasta a resignat de parochia din . . . . . fiindu-i frică că va fi suspendat pentru totdeauna din partea auctorităților superioare.

8. „Acest preot de când a venit în comuna noastră . . . . . n'a ramas nici un creștin cu care să se nu fie avut vr'un proces, parte la județul regesc, parte la pretură, au acusat oamenii noștri pre la dominiul de pământ din . . . . . pentru prevarianție de pădure și de țarină, mai de parte la fianție fără nici un motiv, și oamenii nevinovați au trebuit să plătească pedepse enoarme provenite din răutatea lui.

„Acest preot umblă noaptea prin case străine, ear când proprietarii caselor cu mirare îl întreabă că ce caută noaptea pe la ei, atunci el îi începe a-i injura de Dzeu și altele ne mai auzite dela un preot.

„În ziua de Pogorirea Duhului Sânt, când a săvârșit s. liturgie a zis în s. biserică în prezența creștinilor că s. potir, pe carele îl ținea el în mână, e „vălăul porcilor“.

(Urmează pasage care nu se pot reproduce.)

„Din aceste date care noi le scim, parte din acte originale ce le avem la mână, parte din alte isvoare sigure, se poate vedea că preotul . . . . . nu numai nu e demn de a fi păstoriu sufletesc, ci ar merita ca să se fie cu totul desbrăcat de darul preoțesc și că aceasta nu s'a întâmplat, se poate atribui bunăvoinței oamenilor, cari din considerațiune față de familia sa nu au adus faptele sale cele mai murdare la cunoștința Venerabilului Consistoriu din Caransebeș.

„Dat în . . . . . la 31. Decemvrie 1888 st. v.

„Urmează subscrierile comitetului și epitropiei parochiale.

Și acum ca de închiire încă câte-va cuvinte. Sînt grele timpurile și cine scie ce ne mai poate aduce ziua de mâine. Până acum noi am observat cea mai strictă rezervă. Când însă agresiunile se înmulțesc pe mult, cine ne-ar putea condamna, dacă, deși cu inima grea, ne-am pune într'o legitimă atențivă?

Ar fi oare în interesul nostru a ne consuma puterile noastre într'o luptă, carea cine scie ce dimensiuni poate lua și de care Dzeul parinților nostri se ne ferească?!

Respunderea în tot cazul ar cădea asupra acestora, care au provocat. Orî care ar fi rezultatul, una este sigur: națiunea va suferi și vom ajunge a ne face și de risul lumii.

Dedanul.

La statutele fondului de pensii pentru preoți.

Preoțimea din protopresviteratul Fagetului întru trinită în 1. Martie a. c. într'o conferință în număr de 20 de inși, sub conducerea Prea O. Domn protopresbiter Sebastian Olariu, între alte obiecte de interes bisericesc și școlariu a pertractat și cauza pensiunilor preoțesce și a luat în unanimitate următorul decis:

1. Avînd în vedere, că la votarea statutului pentru pensiunile preoților nu s'a ținut pedepplin cont de deplorabila și precara stare a preotului, de a contribui la fond 10 ani, fără cea mai mică garanție, și fără cea mai puțină speranță, că, urmînd catastrofa fatală în intervalul acestor 10 ani de contribuție, li se vor oferi următorilor beneficii din acea fundațiune.

2. Avînd în vedere, că statutele de pensii nu cuprind în cadrul lor obligămîntul natural de a contribui la înmulțirea fondului și poporul nostru cu o taxă anuală — precum contribuie credincioșii noștri la fondul de pensii al învățătorilor și al amptoiatilor municipale — și aceasta nu cu nedreptul, fiindcă preotul în fie-care comună este primul factor ce grijesce de înmulțirea capitalului bisericesc, și prin scrupulositatea în manipularea averii bisericii își atrage ura și displăcerea parochienilor sei asuprași.

3. Considerînd, că după practica bisericii noastre pensiunea — cu foarte rarî excepțiuni — nu se va estinde, decât numai exclusiv asupra preoților nefericîți în urma unor defecte fizice-spirituale, ne luăm voia, lamurit fiind țelul nostru și îndreptățite cererile noastre, de a presenta următoarele amandamente Venrabilului Sinod eparchial, spre a fi întreșute în Statutele de pensionare ale preoților și anume:

„La §. 2. se se mai adaugă următoarele punțe:

m) din contribuțiile anuale ale comunelor bisericesce cu 1 (un) crucerî de suflet solvit din venitul bisericii.

n) dela clericîi, care căsătorindu-se, vor lua de soție fiica vreunui mirean, se va încassa suma

de 100 fl. odată pentru totdeauna, din motiv, că părinții preoțeselor lor n'au contribuit la acel fond, din care ele au dreptul să se subvenționeze și pensioneze.

o) Din contribuția clericîlor, care căsătorindu-se ar lua de soție fiica vre unui preot din altă eparchie, se se încasseze o taxă de 50 fl. afară de cea fundamentală și anuală.

p) dela cei ce ar intra în tagma preoțescă, fără de a fi studiat formal și regulat cursul clerical, ci numai prin un examen s'au promovat la preoție, se se încasseze o taxă de 100 fl. afară de cea fundamentală și anuală.

r) Din taxele fundamentale și anuale ale candidaților de preoți la chirotonire, pe 10 ani anticipative — după clasa parochiei ce ocupă.

Litera B. se sune astfel:

Din taxele anuale avînd a solvi preoții activi la intrarea în vieată a acestui fond — pe 10 ani anticipative cel mult până la finea anului 1892:

1. Protopresbiterii 200 fl.

2. Preoții dela parochii de cl. I. 120 fl.

3. Preoții dela parochii de cl. II. 80 fl.

4. Preoții dela parochii de cl. III. și sub clasă, apoi capelanii și diaconii, câte 60 fl.

Ear după aceasta decursive încă 30 de ani dela:

1. Protopresbiteri câte 20 fl.

2. Preoții de cl. I. 12 fl.

3. Preoții de cl. II. 8 fl.

4. Preoții de cl. III. și sub clasă apoi capelanii și diaconii câte 6 fl.

§ 5. se se redacteze astfelu alinea 1.

„Drept de pensii au toți preoții și protopresbiterii, cari au contribuit cu taxele prescise pe 10 ani anticipative.

După § 5 se se intercidă un nou paragraf cu următorul text:

„Contribuțiile anuale se vor responde în câte 2 rate anuale și anume la 31. Ianuarie și la 14. Octomvre a fiecărui an, celce nu poate responde rata I-mă la 31. Ianuarie se-va lăsa se o respundă cu rata a II-a la 14 Octomvre, ear după trecerea acestui termin, până la deplătire se plătească 6% de întăzriere.

După §. 7. se se intercidă un alt paragraf cu următorul text:

„Timpul de contribuție la promovarea acestui fond, cu împlinirea anului al 30. în oficiu și beneficiu bisericesc, se înceteze.

Paragraf 10 se se redacteze în următorul text:

„Veduva unui preot nepensionat are drept imediat după moarte, la pensiunea întreagă a bărbatului său, după ani de serviciu și de contribuție; ear a unui preot pensionat are drept numai la 50% din competența bărbatului reșosat.

În fine, dănd espresiune de mulțămîntă și recunoscîntă tuturor binevoitorilor și binefăcătorilor,

cară au inițiat și conlucrat cu cuvântul și cu fapta la votarea acestor statute, a acestei instituțiuni salutare și umanitare, ce va revêrsa în curând darurile sale binecuvântate peste preoții și familiile lor, nutrim totodată firma credință, că proximal Ven. Sinod cu aceeași bunăvoință, obiectivitate și demnitate va binevoi a accepta modifi cațiunile recomandate.

Făget din conferința preoțimeii tractuale ținută în 1. Martie 1891. — Sebastian Olariu ppresviter, Iosif Iclozan preot în Băesci, Ioan Sudreșan preot în Coșteiu, Atanasiu Emanuil preot în Bichigi, Simeon Popescu preot în Bucoveți, Adam Angel preot în Coșava, Nicolau Barboniu preot în Tomesci, Teodor Băianța preot în Romănesci, Filimon Titel preot în Curte, Porfir Petroviču preot în Fârdea, Simeon Logojan preot în Fârdea, Virgiliu Logojan preot în Botinesci, Iosif Olariu preot în Sarazani, Ioan Balint preot în Povêrgina, Samson Petric preot în Susani, Romul Radulovicu preot în Batești, Eftimie Lăpăduș preot în Fărășești, Dimitrie Iosof preot în Bujor, Ignatie Mara preot în Poeni.

Câlnic, în 26. Faur 1891.

De mult timp se simția lipsa unui cor vocal în comuna noastră, care e comună frumoasă și condusă de bărbați pricepuți și devotați binelui comun. Această lipsă s'a împlinit, și Câlnicenii se bucură văzând că nici ei n'au ramas îndereptul altor comune. Tinerul de bună speranță, Petru Ieremia, absolvent de teologie și-a luat asupra-si onorifica dar greaua sarcină de a înființa cor vocal. Instrucțiunea corului s'a început în postul Crăciunului anul trecut; ear în ziua Crăciunului s'a cântat în biserică liturgia pe note spre mulțămirea tuturor.

În 25. Faur st. v. s'a dat și un concert în favorul fondului școlariu cu programul următoriu:

1. „Coroana Moldovei“ cor de bărbați de * * *
2. „Moș Mărtin“ poezie de Iulian Grozescu, declamată de coristul Ioan Juica.

3. „Eată ziua triumfală“ cor de bărbați de Humpel.

4. „Marșul armatei române“ cor de bărbați de * * *

După aceea s'au jucat jocuri romănesci „Hora,“ „Ardeleana“ ș. a. ear mai în urmă s'au jucat jocuri din bătrâni. Cu ocaziunea concertului bravul conducătoriu al corului dimpreună cu coristii — în număr de 30 — au secerat o mulțime de aplause, „Eată ziua triumfală“ au trebuit repetată mai de multe ori.

Multă bucurie a produs în inima Câlnicenilor iubirea ce a arătat-o conducătoriu Petru Ieremia către portul romănesc. D-Sa a apărut înaintea poporului în portul romănesc cu opinci. Asemenea și coriștii la dorința D-Sale au venit toți în opinci. Petrecerea a fost foarte animată și a durat până la

5 oare dimineața, când s'au despărțit toți ducând cu sine cele mai frumoase suvenirii despre primul concert în Câlnic.

Primească sincere mulțămiri dl conducătoriu al corului dimpreună cu coriștii D-Sale, pentru bucuria ce ne-au făcut-o cu ocaziunea concertului. Dee Dzeu că tinerul teolog se urmeze pe calea părintelui său, a brăvului preot *Iosif Ieremia*, despre ale cărui merite pe terenul bisericesc și școlariu — cu permisiunea onoratei redacțiunii — voiu reporta cu altă ocaziune.

Încefă rugând pe bunul Dzeu, să dăruască tinerului nostru cor viitoriu fericit.

Câlniceana.

Resultatele numărării poporului.

Dupa datele biurolui oficial pentru statistică din Budapesta, resultatele numărării poporului după diferite comitate din țerile de sub coroana St. Stefan se presentă astfeliu :

Comitatul :	a avut		crescēm. (+) scăzēm. (—)
	în 1881	în 1891	
Peștei	988.532	1,227.051	+24.13%
B.-Bodrog	638.063	716.325	+12.27 „
Torontal	526.809	589.325	+11.86 „
Bihor	447.848	516.853	+15.41 „
Agram	419.879	483.365	+ 15.12 „
Timișului	396.738	436.460	+10.01 „
C.-Severin	382.530	406.053	+ 6.15 „
Zala	359.984	403.064	+11.97 „
Nitra	368.865	396.208	+ 7.42 „
Vaş	360.590	389.859	+ 8.11 „
Sirmiu	296.878	346.950	+16.86 „
Arad	306.224	343.868	+12.29 „
Pojun	310.816	330.554	+ 6.35 „
Somogy	307.448	325.666	+ 5.92 „
Sătmar	293.092	323.451	+10.36 „
Baranya	293.414	321.435	+ 9.55 „
Solnoc	278.443	317.753	+14.12 „
Zemplin	277.575	298.647	+ 7.59 „
Maramurêș	227.436	268.194	+17.92 „
Hunedoarei	248.464	266.720	+ 7.35 „
Belovár-Kör.	219.529	265.802	+21.08 „
Ciongrad	228.413	262.774	+15.04 „
Șopron	245.787	261.287	+ 6.31 „
Trencin	244.919	259.521	+ 5.97 „
Bichis	229.757	257.888	+12.24 „
Varașd	229.063	257.198	+12.28 „
Tolna	234.643	252.138	+ 7.46 „
Sabolciu	214.008	243.803	+18.92 „
Cojocnei	196.307	224.760	+14.49 „
Heveș	209.933	233.732	+11.34 „
Albei	209.440	222.482	+ 6.23 „
Fiume	203.173	220.813	+ 8.68 „
Borșod	193.839	217.166	+12.03 „

S.-Dobêca	193.677	217.160+12'12 "
Veröcze	183.364	216.569+18'10 "
Vesprim	208.487	215.046+ 3'15 "
Neograd	191.678	214.050+11'67 "
Pojega	166.374	202.626+21'79 "
Albei de jos	198.021	192.565+ 8'17 "
Sêlagiului	170.022	191.462+12'61 "
Hajdu	173.329	191.137+10'27 "
Lika-Krbva	174.239	191.091+ 9'67 "
Abauj-Torna	178.572	180.258+ 0'94 "
Bereg	153.377	179.208+16'84 "
Murêș-Turda	158.999	177.534+11'66 "
Gomor	169.064	174.677+ 3'32 "
Sáros	168.013	167.519— 0'29 "
Szepes	172.881	164.088— 5'09 "
Comorn	151.699	159.397+ 5'07 "
Barș	142.691	153.053+ 7'26 "
Turda-Arieș	137.031	150.306+ 9'69 "
Sibiu	141.627	148.495+ 4'85 "
Târnavă Mare	132.454	135.721+ 2'45 "
Ung	126.707	135.428+ 6'88 "
Cenad	109.011	130.609+19'79 "
Treiscaune	125.277	129.760+ 3'58 "
Hont	116080	122.541+ 5'57 "
Györ	109.493	115.744+ 5'71 "
Cine	110.940	113.889+ 2'66 "
Zolyom	102.500	112.281+ 9'54 "
Odorhei	105.520	109.761+ 4'02 "
B.-Năsăud	95.017	104.702+10'19 "
Târnavă Mică	92.214	101.167+ 9'71 "
Făgăraș	84.571	88.051+ 4'11 "
Brașov	83.929	86.458+ 3'01 "
Moșon	85.961	85.246— 0'83 "
Áva	81.643	84.894+ 3'98 "
Strigoniú	72.166	77.578+ 7'50 "
Lipto	74.758	76.523+ 2'36 "
Ugocia	65.377	75.239+15'08 "
Turocz	45.933	47.937+ 4'37 "
Orașul Fiume și jurul	20.981	29.001+38'22 "
Total	15,642.102	17,335.929+10'82%

Varietăți.

Sciri personale. Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan, *Nicolae Popea*, Duminecă seara în 3/15. I. c. a sosit acasă dela Budapesta, unde a participat la ședințele casei magnaților și la ale reprezentanței fundațiunii „Gozsdu.“

Oaspeți în Caransebeș. Spre a cerceta *Esposiția* noastră locală, au venit din Logoj Duminecă în 3/15. I. c. DD. Timoteiu Achimescu, maior ces. și reg. în pensiuine, cu Doamna; Coriolan Bredicean, avocat, cu fii, Caiu și Tiberiu, Dr. George Dobrin, avocat, cu Doamna, Dr. Dimitrie Florescu, notariu orașenesc, cu Doamna, Simeon Popeti, prim senator orașenesc, cu Doamna, Traian Rațiu,

neguțătoriu, V. Jurca, contabil la „Logojana,“ Nicolae Ignea, ș. a. ș. a.

Reuniunea învățătorilor gr. or. rom. din tractul Făgetului și-a ținut Vineri în 22. Faur a. c. a doua ședință în școala rom. gr. or. din Făget.

Și de astădată adunarea a fost bine cercetată de către membrii ordinari ai reuniunii; carea conform programului s'a început la oarele 9. a. m. cu propunerea obiectelor prescise cu elevii școlii acesteia, adică cu toate 6 clasele dela 9 până la 10¹/₂ oare de către învățătorii Traian Unipan. — Dela 10¹/₂—11¹/₂ a continuat învățătorii George Petrovițiu.

După demiterea pruncilor Prea On. D. protopresviter Sebastian Olariu, președintele despărțământului, prin o cuvântare foarte nimerită deschide ședința și invită membrii a-și face observările față de prelegerile ținute.

A și urmat apoi observări serioase și nimerite din partea membrilor, dar pe lângă toate acestea dechiară prelegerile de succese și-și exprimă mulțămăta față de d-nii propunetorii. Făget, în 2. Martie 1891. — *Traian Unipan*, notariul despărțământului.

Concert împreunat cu Teatru dat de *Tinerimea plugarilor români din Coșteiu*, Sâmbătă la patronul sântei bisericii în 9/21. Martie 1891. în sala școlii, cu următorii program: „Moto.“ 1. „Marșul Cântăreților,“ de C. G. Porumbescu. 2. „Eată ziua triumfală,“ de Humpel. 3. „Pepitant,“ cor de bărbați. 4. „Marșul Român,“ de I. Vidu. 5. „Junimea Pariseană,“ de Adam. Teatru: „Cuiul din casă,“ comedie într'un act de V. Alexandri. Persoanele: Arvinte de 50 de ani, S. Encea. Prepelea de 25 de ani, I. Ureche. Mandica, fata lui Arvinte, M. Popescu. Începutul la 8 oare seara.

Necrolog. Cuprinși de adâncă durere subscriși aduc la cunoștința tuturor neamurilor și cunoșcutilor, că prea iubita soție, respective mamă, soacră și bunică, Doamna **Anea Străin**, a reposat în Domnul Duminecă în 3/15. Martie a. c. la 11 oare din zi, după lungi și dureroase suferințe, în al 65-lea an al vieții.

Remășițele pământesci ale scumpei reposate se vor așeza spre eternă odihnă după ritul gr. or. Lună în 4/16. Martie a. c. la 4 oare dup' ameză în cimiteriul român gr. or.

Parastasul se va ținea Marți în 5/17. Martie a. c. la 10 oare nainte de ameză. Caransebeș, în 3/15. Martie 1891. *Chiril Străin*, c. și r. primtenente în pens. ca soț, *Nicolae Străin*, c. și r. primtenente, ca fiu, *Maria Müller* nasc. *Străin*, *Iulia Krammer* nasc. *Străin*, ca fiice, *Ioan Novacovițiu*, diacon gr. or., *Iosif Novacovițiu*, c. și r. căpitan în pens. ca frați. *Irina Străin*, ca noră, *Iosif Müller* căpitan c. și r. și *Francisc Krammer*, c. r. primtenente, ca gineri. *Maria Novacovițiu* și *Stoina Găindă* ca cumnate, *Alimpie Găindă*, primcodrean, ca cumnat, *Valeria* și *Enrieta Străin*, *Elvira Krammer*, *Victor* și *Eugeniu Müller*, ca nepoți.

Mihailu Eminescu. Portretul binenimerit al lui Eminescu, în format mare, se capătă în „Librăria diecesană” cu prețul de 80 cr.

† **Prințul Napoleon** a născut în 5/17. l. c. seară la 7 oare 10 minute în Roma. Numele lui este: Joseph-Charles-Paul Bonaparte, fiul al doilea al fostului rege Jérôme (de aceea s'a zis *Prințul Jérôme*) și al prințesei Friderica de Württemberg. Prințul Napoleon, verul lui Napoleon III. s'a născut în Triest la 9. Septembrie 1822. Studiile și le-a terminat în școala militară din Württemberg. La anul 1840. a călătorit Europa centrală. Pentru principiile sale republicane s'a numit și „Prințul roșu.” În anul 1859. s'a căsătorit cu *Clotilda*, fiica regelui Victor Emanuel, din care căsătorie a avut doi fii și o fiică. După căderea lui Napoleon III. dănsul a fost exilat din Franța ca și toți pretendenții la tronul francez.

Bibliografie

„**Romänische Revue,**” politisch-literarische Monatschrift. Herausgeber: *Dr. Cornelius Diaconovich* Direction: Wien, VIII., Feldgasse 15. III. u. IV. Heft. Wien, März und April 1891. VII. Jahrgang. Die „*Romänische Revue*” erscheint zu Mitte eines jeden Monats. Pränumerationspreise: (zahlbar am Sitze der Direction.) Für Oesterreich-Ungarn ganzjährig 10 fl. ö. W. Für Deutschland 12 Mark. Für das übrige Ausland 20 Francs. Inhalt: 11 Millionen Romänen. S. 137. — Das Bucureșci-er Memorandum. S. 146. — Die Segnungen des Dualismus. S. 170. — Die Brüder Hurmuzachi. S. 174. — Die Romänen gegen die Zwangsbewahranstalten in Ungarn. S. 182. — Ethnographie und Folklore in der Bucovina. Von R. Friedrich Kaindl (Czernowitz). S. 186. — Grui-Sänger. Ein Gedicht von V. Alexandri. Deutsch von L. V. Fischer. S. 192. — Macedo-romänische Volkslieder. Übersetzt von Dr. Melchior Hârsu. S. 199. — Die Basch-Araba und die Anfänge des romänischen Staates. Von Ioan Barbovescu. (Fortsetzung.) S. 201. — Die Geizigen Brüder. Romänisches Volksmärchen aus Süd-Ungarn. Erzählt von K. Heizendorf S. 214. — Rundschau: Zeitungsstimmen über die Lage der Romänen in Ungarn. S. 217. Von der romänischen Liga. S. 226. Aus der Bucovina. S. 228. Magyarische Cultur und Litteratur. S. 229. — Litteratur: Über den Ursprung der Romänen. S. 232. Vertreter im Buchhandel: für Romänien J. Rănișteanu, Bucuresci. Nachdruck erwünscht.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională română gr. or. din Basesci protopresviteratul Făgetului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile începând dela prima publicare în „Foala diecesană.”

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. În bani gata 300 fl., din care sânt a se procura și 24 metri de Lemne pentru încălzirea școlăiei.

2. Spese de scripturistică 3 fl.

3. pentru curatorul școlăiei 8 fl.

4. Locuință liberă cu $\frac{1}{4}$ jugere de grădină și $\frac{1}{4}$ de juger estravilan.

Ceice doresc a ocupa acest post învățătoresc, au să se subștearnă recursesle adjustate cu documentele necesari, conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parochial din Basesci la oficiul protopresviteral gr. or. rom. al Făgetului până la terminul deschis.

Comitetul parochial dorește, ca recurenții să se prezinte în vre-o duminică sau sârbătoare în sânta biserică.

Basesci, din ședința comitetului parochial, ținută la 3. Martie 1891.

Comitetul parochial

Iosif Iclozan,
președinte.

[14] 1—3

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, protopresviter tractual.

CONCURS.

Conform decisului Ven. Consistoriului diecesan ddo 19. Februarie a. c. Nr. 224. B. se escrie concurs pentru înțregirea definitivă a parochiei vacante de clasa II. din comuna Folea, protopresviteratul Buziașului, cu termen de recurgere până la finea lui Martie a. c. st. vechiu.

Emolumentele împreună cu această parochie sânt:

1. O sesiune parochial constătătoare din 40 de jugere și 400 de stăjeni □ pământ arătoriu de clasa I. și 5 jugere de pășune din islazul comunal.

2. Stola usuată și birul îndatinat dela 82 de case și anume: după o sesiune 40 oche de grâu eară dela jelerii câte 5 oche.

3. Un plaț parochial intravilan de sub Nr. 64

Mai departe, este de observat că după repozatul preot din Folea, Michaiu Popovicu, a ramas vèduva, carea, după §. 8. din Regulamentul pentru parochii, un an de zile dela moartea soțului ei are drept la jumătate din venitul parochiei.

Doritorii de a ocupa această parochie sânt avisati, ca recursesle instruate conform stat. organic bis. și Regulamentului pentru parochii adresate, comitetului parochial, să se subștearnă oficiului protopresviteral în Jebel.

Preoții recurenții la această parochie au să dove-dească cumcă până la finea anului 1890. și-au plătit contribuțiunea, regularea apelor, equivalentul, și dioxia episcopescă și competența protopresviterală.

În fine recurenții sânt poțiti a se presenta, însă numai odată, în vre-o Duminică sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arêta desteritatea în cântare și oratorie.

Recurentelesle, care se va înfăoșa de mai multe ori în comună, sau va veni în ziua de alegere în comună, unul ca acela va fi eschis din candidare.

Folea, în 24. Faur 1891.

[13] 2—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresviterul tractual.

